



**ПРОЕКТ ЗАКОНУ  
«ПРО ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ»:**  
пропозиції до другого читання

# ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ в системі державного управління

цикл Шухарта-Демінга

## 1. ПЛАНУВАННЯ

Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

## 4. КОРИГУВАННЯ

.....

## 2. ВИКОНАННЯ

.....

## 3. КОНТРОЛЬ (ПЕРЕВІРКА)

.....

# 30 ЦІЛЬОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Найменування показника	Одиниця виміру	Цільові значення			
		базовий рік (2015 рік)	2020 рік	2025 рік	2030 рік
<b>Ресурсоемність</b> валового внутрішнього продукту	<b>відсотків вартості природних ресурсів</b> в одиниці валового внутрішнього продукту, у співвідношенні до 2015 року	100	90	<b>80</b>	60
<b>Скиди</b> забруднених стічних вод у водні об'єкти	<b>відсотків загального обсягу скидів</b>	15,7	13	<b>10</b>	5
Масив вод з <b>добрим</b> екологічним станом	<b>відсотків загальної кількості водних об'єктів</b>			<b>20</b>	30

**Звіт про результати аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, затверджений рішенням Рахункової палати від 08.06.2021 № 21-3 [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/12-3\\_2021/Zvit\\_12-3\\_2021.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/12-3_2021/Zvit_12-3_2021.pdf)**

<https://www.minregion.gov.ua/wpcontent/uploads/2020/11/proekt-nacz.-dop.-za-2019.pdf>

[http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat\\_u/2020/zb/11/Dovk\\_19.pdf](http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/Dovk_19.pdf)

Кількість підприємств, які скидають зворотні води

усього, млн. м3

1887

5573

Скинуто зворотних (стічних вод), млн м3

у поверхневі водні об'єкти

5574

у підземні горизонти

10

в об'єкти не віднесені до водних

189

# 30 ЦІЛЬОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Найменування показника	Одиниця виміру	Цільові значення			
		базовий рік (2015 рік)	2020 рік	2025 рік	2030 рік
Частка відходів, що захоронюються	відсотків загального обсягу утворених відходів	50	45	40	35

**Звіт про результати аудиту впровадження системи поводження з побутовими відходами та ефективності використання коштів державного бюджету у цій сфері, затверджений рішенням Рахункової палати від 26.10.2017 № 22-1 [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2017/22-1\\_2017/Zvit\\_22-1\\_2017.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2017/22-1_2017/Zvit_22-1_2017.pdf)**

**Звіт про результати аудиту ефективності використання державних коштів, спрямованих на досягнення цілей Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням, затверджений рішенням Рахункової палати від 03.12.2019 № 36-3 [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/36-3\\_2019/Zvit\\_36-3\\_2019.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/36-3_2019/Zvit_36-3_2019.pdf)**

**Проект Закону про управління відходами № 2207-1-д від 04.06.2020 прийнято в першому читанні 21.07.2020**

<http://www.ukrstat.gov.ua/>

Рік	Обсяг утворених відходів, т	Обсяг утилізованих відходів, т	Обсяг спалених відходів, т	Обсяг видалених відходів у спеціально відведених місцях, т	Загальний обсяг накопичених відходів, т
2020	462373,5	100524,6	1008,0	275985,3	15635259,6

# 30 ЦІЛЬОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

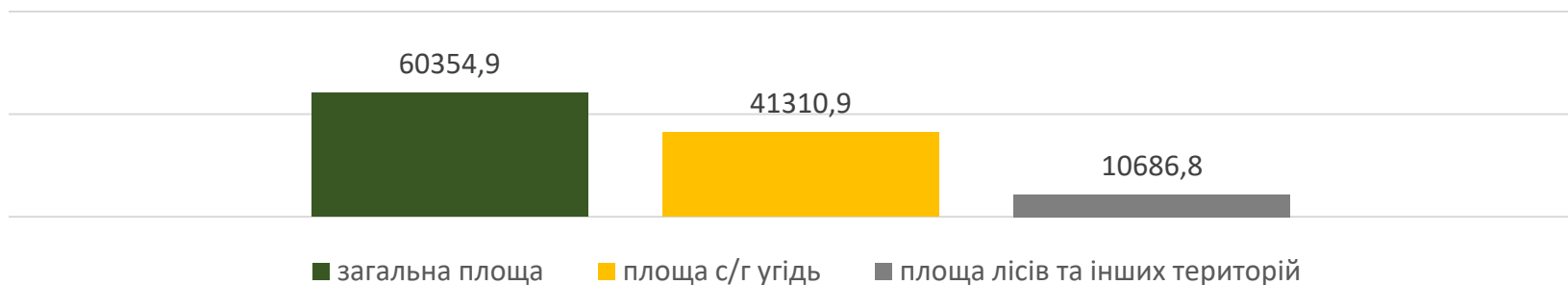
Найменування показника	Одиниця виміру	Цільові значення			
		базовий рік (2015 рік)	2020 рік	<b>2025 рік</b>	2030 рік
Площа територій національної екологічної мережі	відсотків загальної території країни	38,2	39	<b>40</b>	41

Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, затверджений рішенням Рахункової палати від 17.12.2019 № 37-3

[https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/37-3\\_2019/Zvit\\_37-3\\_2019.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/37-3_2019/Zvit_37-3_2019.pdf)

Проект Закону про території Смарагдової мережі № 4461 від 04.12.2020, надано доопрацьований Комітетом проект 08.09.2021

[http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat\\_u/2020/zb/11/Dovk\\_19.pdf](http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/Dovk_19.pdf)



# 30 ЦІЛЬОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Найменування показника	Одиниця виміру	Цільові значення			
		базовий рік (2015 рік)	2020 рік	2025 рік	2030 рік
Викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних джерел	відсотків обсягу викидів у 2015 році	100	<6	<b>&lt;16,5</b>	<22,5

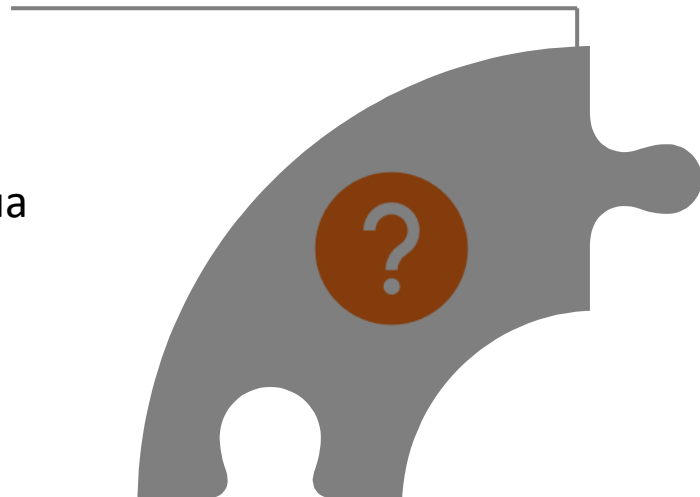
Звіт про результати аудиту ефективності використання у 2015–2016 роках коштів державного бюджету, використаних Міністерством екології та природних ресурсів України на державну підтримку заходів, спрямованих на **зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів**, затверджений рішенням Рахункової палати від 27.06.2021 № 13-7 [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2017/13-7\\_2017/Zvit\\_13-7\\_2017.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2017/13-7_2017/Zvit_13-7_2017.pdf)

Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади **в частині контролю за повнотою і своєчасністю надходження екологічного податку з викидів у атмосферне повітря** та скидів у водні об'єкти, затверджений рішенням Рахункової палати від 11.04.2018 № 10-3 [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2018/10-3\\_2018/Zvit\\_10-3\\_2018.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2018/10-3_2018/Zvit_10-3_2018.pdf)

# СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

## 1. ПЛАНУВАННЯ

Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»



## 2. ВИКОНАННЯ

.....

## 4. КОРИГУВАННЯ

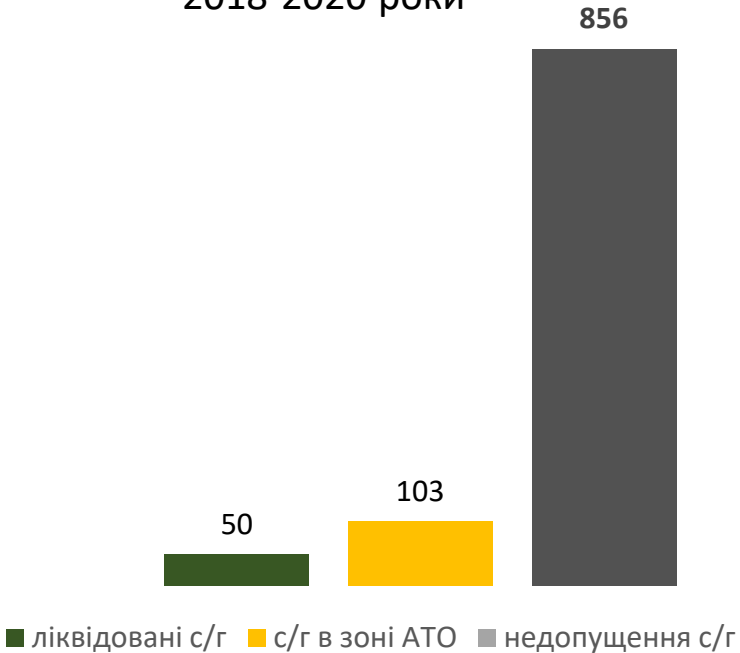
.....



## 3. КОНТРОЛЬ (ПЕРЕВІРКА)

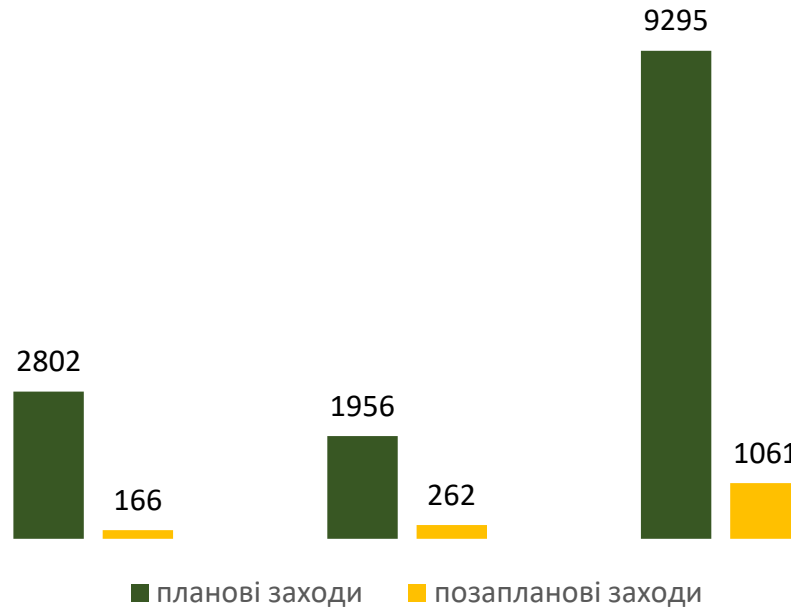
.....

Динаміка непроведення планових заходів державного нагляду 2018-2020 роки



## НЕДОПУЩЕННЯ ДО ПЕРЕВІРОК

Динаміка і структура непроведення заходів державного нагляду за даними ІАС 2018-2020 роки



### Рекомендації:

координація взаємодії органів Держекоінспекції з Державною податковою службою України та Міністерством юстиції України при визначенні переліку суб'єктів господарювання, що підлягають державному нагляду (контролю) у сфері дотримання вимог природоохоронного законодавства,

формування інституційної спроможності для державного нагляду,

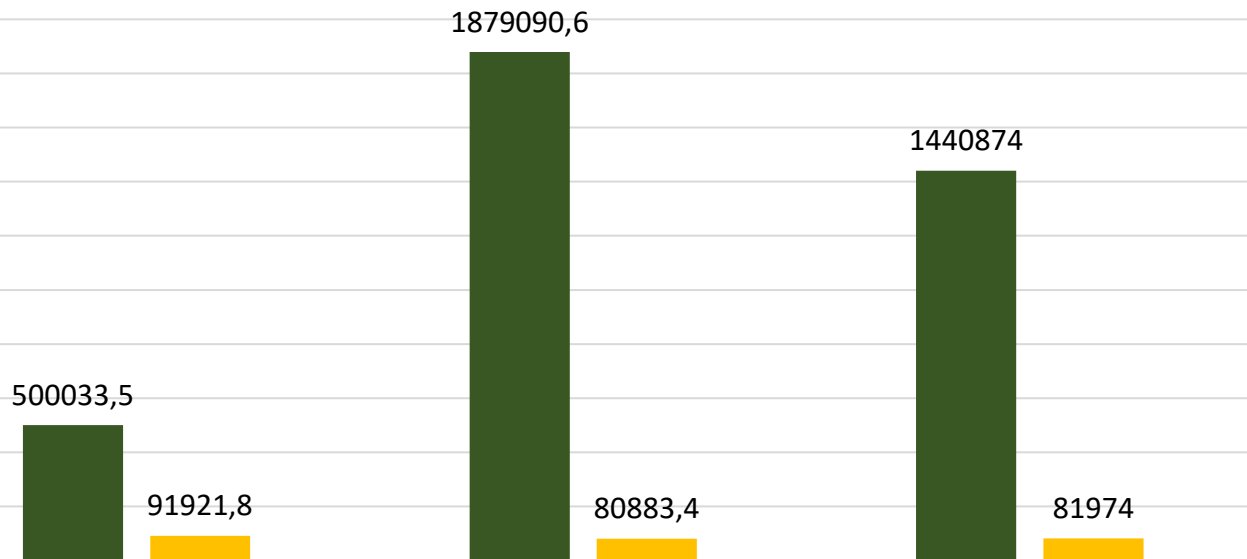
виключення у подальшому мораторію на заходи державного нагляду

Наказ Міністерства енергетики та захисту довкілля України **26 листопада 2019** року № 450 «**Про затвердження Уніфікованої форми акта**, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів» ст. 10 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» **право недопущення**  
**Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 № 530-IX**



## ПРЕТЕНЗІЙНО-ПОЗОВНА РОБОТА

### Динаміка претензійно-позовної роботи



■ сума пред'явлених претензій та поданих позовів ■ сума стягнутих претензій у судовому порядку

### Причина:

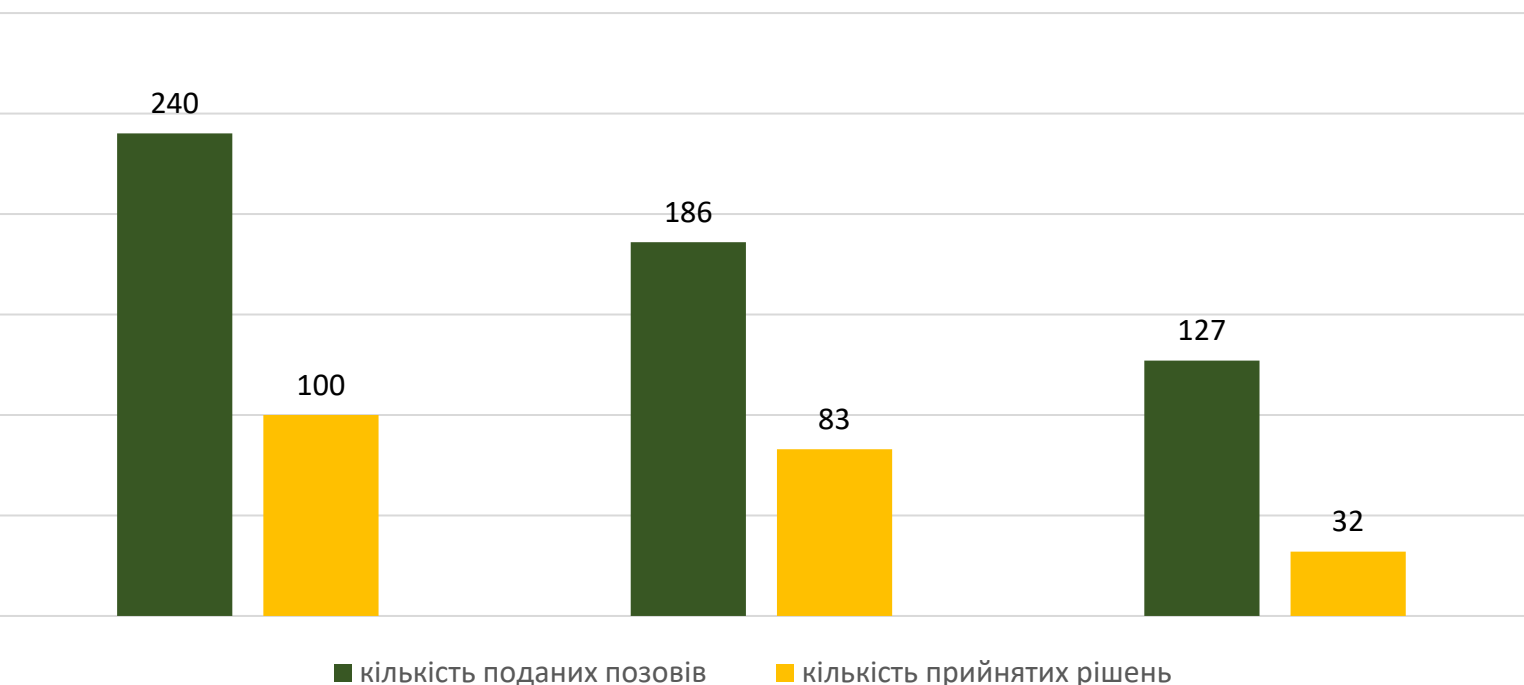
недоведеність порушення  
неналежне оформлення матеріалів  
неналежне ведення претензійно-позовної роботи в частині відшкодування порушниками розрахованих екологічних збитків  
несистемний підхід до забезпечення контролю за претензійно-позовною роботою, а також аналізу її результатів

### Рекомендації:

запровадження Держекоінспекцією моніторингу розгляду судовими та правоохоронними органами матеріалів, поданих за результатами державного нагляду (контролю), та **оцінки прийнятих рішень з метою усунення недоліків та забезпечення повного відшкодування збитків**, завданих довкіллю

## ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

### Динаміка результативності розгляду справ щодо призупинення діяльності



### Причина:

недоведеність порушення  
неналежне оформлення матеріалів



обґрунтування звільнення від  
судового збору  
відповідальність посадових осіб щодо  
використання бюджетних коштів на  
сплату судового збору

Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих Державній екологічній інспекції, затверджений рішенням Рахункової палати від 28.09.2021 № 21-3 [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/21-3\\_2021/Zvit\\_21-3\\_2021.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/21-3_2021/Zvit_21-3_2021.pdf)

## ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ

1. Діяльність Держекоінспекції як центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року **була неефективною. Вжиті заходи не мали належного впливу як на покращення стану довкілля, так і на відшкодування порушниками природоохоронного законодавства збитків.**
2. **Основною причиною неналежного виконання Держекоінспекцією своїх функцій є тривалий процес її реформування.** Рішення Уряду, як засвідчує аудит, виявилися недостатньо обґрунтованими та негативно вплинули не лише на діяльність органу державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, а й призвели до додаткових витрат державного бюджету (лише ризики втрачання бюджетами різних рівнів за розрахунками аудиторів, за 2018–2020 роки становлять близько 2 млрд гривень).
3. **Нефункціонування єдиних електронних реєстрів природних ресурсів та неналежний інформаційний обмін.** Заходи з інформатизації, які здійснювалися Держекоінспекцією протягом 2019 та 2020 років, не були включені до Національної програми інформатизації на відповідні роки, Держекоінспекцією вносилися Державному агентству з питань електронного урядування України (Мінцифри) пропозиції щодо включення завдань (проектів) до Національної програми інформатизації на 2019 (6 завдань (проектів)) та 2020 роки (4 завдання (проекти)), проте ці пропозиції так і не враховані.

Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих Державній екологічній інспекції, затверджений рішенням Рахункової палати від 28.09.2021 № 21-3 [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/21-3\\_2021/Zvit\\_21-3\\_2021.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/21-3_2021/Zvit_21-3_2021.pdf)

# ВИСНОВОК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ проєкту Закону України «Про державний екологічний контроль»

Національним агентством ідентифіковано низку положень проєкту Закону, які є джерелами суттєвих корупційних ризиків, що унеможлиблює прийняття проєкту у запропонованій редакції, зокрема:

використання правових конструкцій оцінного характеру у визначенні повноважень контролюючого органу під час здійснення заходів державного екологічного контролю;

наділення контролюючого органу повноваженнями на проведення позапланових заходів державного екологічного контролю у вихідні, неробочі, святкові дні та/або у нічний час за відсутності обґрунтованих підстав та ризиків заподіяння шкоди довкіллю;

суперечність правових норм у частині повноважень контролюючого органу та заходів реагування на порушення вимог природоохоронного законодавства.

## Корупціогенні фактори

**Необґрунтоване встановлення або розширення дискреційних повноважень органу чи особи за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форми, строків, порядку їх здійснення, контролю за їх здійсненням та відповідальності за можливі зловживання під час їх здійснення**

**Суперечність між положеннями різних актів однакової юридичної сили у вирішенні одного й того ж питання, що допускає різне тлумачення норм та вимог**

[https://nazk.gov.ua/uk/documents/vysnovok-antykoryuptsijnoyi-ekspertyzy-proyektu-zakonu-ukrayiny-pro-derzhavnyj-ekologichnyj-kontrol/?hilite=3091&fbclid=IwAR0fS32s1cm0K8fRyvSm6q5V\\_\\_TRUf4AzyF9uWj1\\_5M4zdlaKOeHwQCVmMQ](https://nazk.gov.ua/uk/documents/vysnovok-antykoryuptsijnoyi-ekspertyzy-proyektu-zakonu-ukrayiny-pro-derzhavnyj-ekologichnyj-kontrol/?hilite=3091&fbclid=IwAR0fS32s1cm0K8fRyvSm6q5V__TRUf4AzyF9uWj1_5M4zdlaKOeHwQCVmMQ)



ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань антикорупційної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, [телефон: \(044\) 255-35-03](tel:+380442553503), [e-mail: crimcor@rada.gov.ua](mailto:crimcor@rada.gov.ua)

Комітет з питань екологічної  
політики та природокористування

Рішення Комітету  
щодо експертного висновку  
законопроєкту № 3091 доопрацьований

Згідно зі статтею 93 Регламенту Верховної Ради України, відповідно до предмета відання і за дорученням Голови Верховної Ради України, Комітет для підготовки експертного висновку щодо відповідності вимогам антикорупційного законодавства розглянув проєкт Закону України «Про державний екологічний контроль» (реєстр. № 3091 доопрацьований), поданий народними депутатами України [Маріковським О.В.](#), [Бондаренком О.В.](#), [Процуком Е.П.](#) та іншими.

Відповідно до пояснювальної записки проєкт Закону розроблено з метою захисту довкілля, життя та здоров'я людини, а також покращення стану довкілля, гарантування екологічної безпеки та збереження природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні.

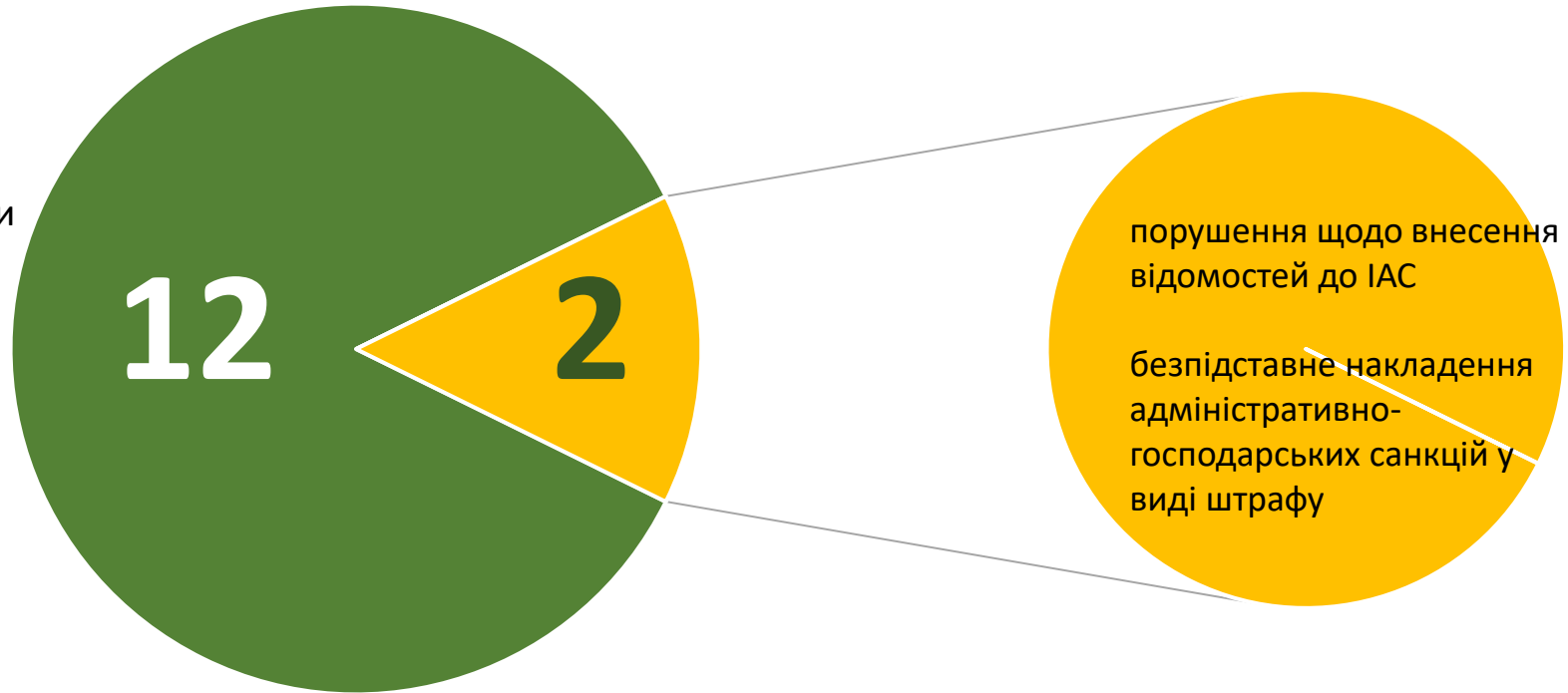
**У проєкті акта не виявлено корупціогенних факторів, що можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень.**

Разом з тим, Комітет звертає увагу на необхідність привести частину сьому статті 19 проєкту Закону у відповідність до частини третьої статті 22 проєкту Закону та усунути можливість повного або часткового зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг суб'єктом господарювання шляхом видання припису органом екологічного контролю, а не у судовому порядку, як це передбачено статтею 7 Закону України

## СИСТЕМА ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

- безперешкодно відвідувати і обстежувати будь-які території
- ознайомлюватися з будь-якими книгами, реєстрами та документами
- відбирати проби та проводити інструментально-лабораторні вимірювання
- зупиняти та оглядати будь-які транспортні засоби проводити огляд добутих природних ресурсів та знарядь добування, тимчасово їх вилучати
- складати протоколи про адміністративні правопорушення
- звертатись до суб'єктів господарювання із запитом про отримання інформації
- звертатись до органів досудового слідства із заявою, повідомленням про вчинене кримінальне правопорушення
- складати акт перевірки, ознайомлювати та вручати його
- **складати та вручати припис**
- **виносити постанови про адміністративні порушення**
- **пред'являти претезції**
- **звертатися до суду з позовами про відшкодування збитків та призупинення діяльності**

Проект Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку із прийняттям Закону України «Про державний екологічний контроль» (реєстр. №5414)  
[http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=71745](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71745)



ст. 172-9-3 КУпАП «Порушення законодавства у сфері здійснення державного екологічного контролю».

# СИСТЕМА ПОВНОВАЖЕНЬ І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

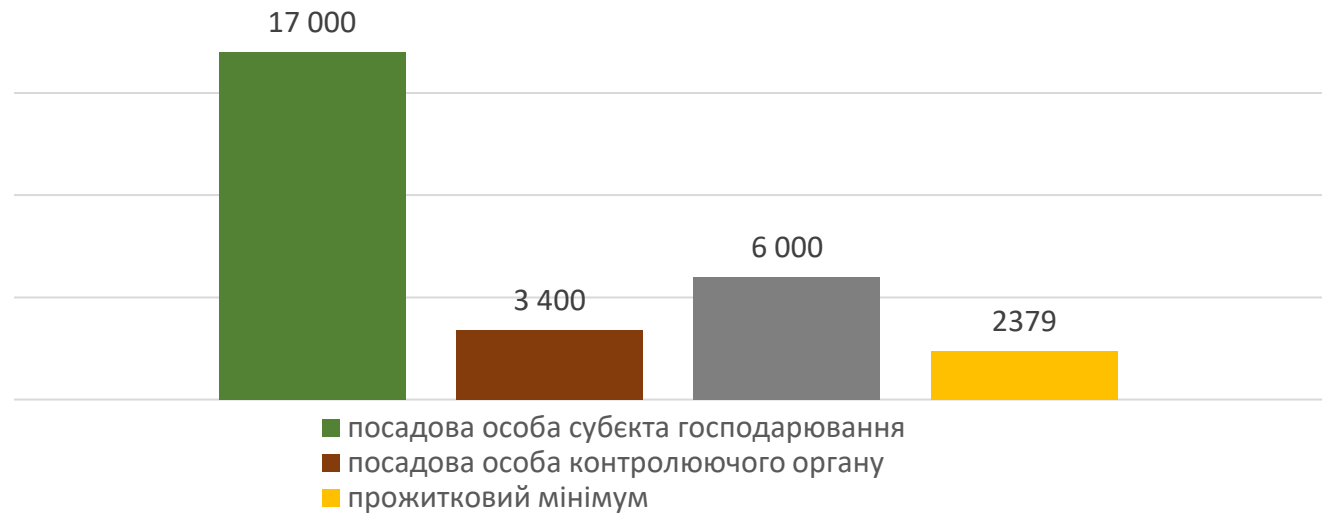
## НЕДОПУЩЕННЯ ДО ПЕРЕВІРКИ



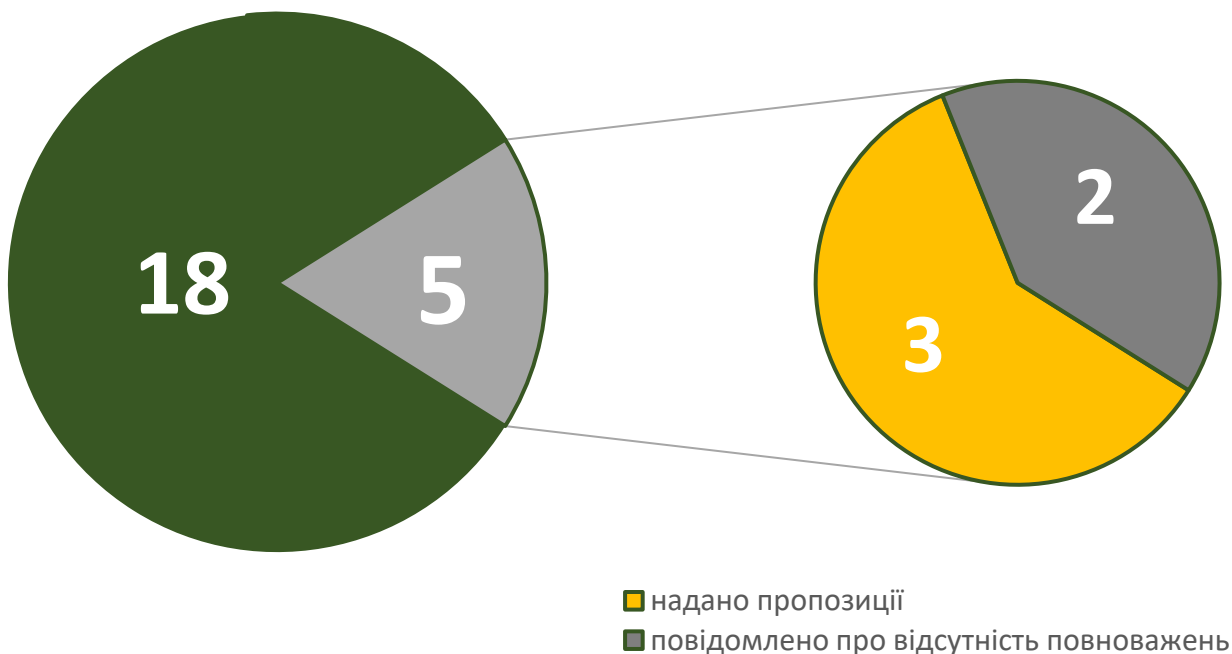
## НЕВИКОНАННЯ ПРИПISУ



## АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ



## ПРОПОЗИЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖЕКОІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ



### ІНСТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ

Визначення термінів «патрулювання», «рейдові перевірки», «обґрунтоване звернення», «реагування на виклики»

Здійснення заходів державного контролю у присутності керівника або уповноваженої особи. Якщо такі особи відсутні, - в присутності не менше двох понятих або представника органу місцевого самоврядування

Визначення порядку, підстав та способу здійснення заходів в нічний час, вихідні, святкові та/або неробочі дні

Визначення порядку, способу взаємодії з органами Нацполіції та документальне оформлення такої взаємодії

Затвердження типових форм документів, які складаються під час здійснення та за результатами державного екологічного контролю

Визначення порядку зупинки перебігу перевірки та її документальне оформлення

Узгодження повноважень щодо призупинення діяльності (ч.4 ст. 15 та ст. 28, 31 проекту)

Можливість звернення до суду з вимогою щодо допущення до здійснення заходів державного нагляду

## УЗАГАЛЬНЕНІ ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЕКТУ 3091

Виключення правових конструкцій оцінного характеру та визначення термінів

здійснення огляду територій

Усунення **формального підходу** до здійснення заходів державного нагляду

здійснення заходів державного контролю в присутності керівника чи уповноваженої особи, за відмови, - в присутності понятих, уповноважених осіб ОМС

надання повноважень на звернення до суду з вимогою щодо допущення до здійснення заходів державного нагляду

узгодження повноважень щодо призупинення діяльності (ч.4 ст. 15 та ст. 28, 31 проекту)

Усунення надмірного розширення повноважень контролюючого органу **за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форми, строків, порядку їх здійснення**

визначення порядку, підстав та способу здійснення заходів в нічний час, вихідні, святкові та/або неробочі дні

визначення порядку, способу взаємодії з органами Нацполіції, ДФС, Мінюстом

визначення порядку зупинки перебігу перевірки та її документальне оформлення

Встановлення відповідальності за можливі зловживання під час здійснення повноважень

відповідальність посадових осіб, у т.ч. в разі:

проведення заходів державного екологічного контролю **з порушенням вимог** законодавства щодо їх проведення,

**скасування припису** органу державного екологічного контролю у судовому порядку;

**скасування постанови про накладення адміністративно-господарських санкцій** у судовому порядку

обов'язок керівника розірвати трудовий договір з посадовою особою в разі повторного порушення нею в тому числі і вимог законодавства з питань державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності і вчинення правопорушень, передбачених статтею 166-21 КУпАП





**ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!**